

UDK: 929Grgić, M.

Bilo je to nekako u ranu jesen 1988. godine kada sam bio premješten iz SR Njemačke i postavljen za zborovođu u Župi Gospe od Zdravlja u Splitu. U dužem procesu privikavanja na novu životnu sredinu i u sve napetijim društvenim prilikama s kraja osamdesetih koje su se iz dana u dan mijenjale, redovito sam preko dnevnog tiska pratio aktualna društvena zbivanja na ovim prostorima. Nakon detaljnog prelistavanja stranica Slobodne Dalmacije, osobito me zanimala rubrika Kultura. Tu sam tjedno nailazio na sjajne i stručne članke o glazbenom životu u gradu pod Marjanom, a potpisivao ih je Miljenko Grgić. Nisam ga poznavao, ali sam evo, čuo za nj. Nekako smo se u isto vrijeme našli u Splitu kao povratnici, on iz Sarajeva, a ja iz Njemačke.

Nakon što se s obitelji sasvim i definitivno preselio u Split, nastojao je kao lojalan građanin sebe i svoju obitelj uredno prijaviti i uknjižiti u službene državne institucije. A kako se njegova ulica (Table) teritorijalno i administrativno nalazila na području Župe Gospe od Zdravlja, htio je svoju obitelj unijeti i u obiteljske matice te Župe, a istovremeno se prijaviti i za skorašnji blagoslov obitelji. Upravo toga dana kad se prijavljivao za blagoslov obitelji upoznali smo se u župskom uredu Gospe od Zdravlja. I od tada je naše poznanstvo prešlo u iskreno prijateljstvo. Budući da je svake nedjelje dolazio na misu u osam sati ujutro, redovito bismo se nakon mise, barem nakratko sastali i popričali. No godišnji susreti u njegovoj obitelji za vrijeme blagoslova obitelji i stanova ostaju mi u trajnoj uspomeni. Na taj dan bi se, dakle, u njegovu stanu uz njega, njegovu suprugu Hanu, sinove Mladena i Jerka redovito našla grupica nas prijatelja. Nakon blagoslova i večere uobičajeno je krenula duga i vrlo sadržajna diskusija o različitim temama o ljudima i događajima.

Polako su se približavale devedesete kada je sve vrelo od napetosti, neizvjesnosti pa i opravdanoga straha. Početkom devedesetih, nakon silnog oduševljenja kojemu je bio povod osamostaljenje Republike Hrvatske, ubrzo se nad Hrvatskom nadvio crni oblak zlih slutnji. Buknuo je nesretni Domovinski rat. Odjednom se sve pretvorilo u apatiju i razočaranje. Izbjeglice i prognanici na svakom koraku, nezbrinuti i gladni, uplašeni i očajni. Svatko tko je na području Splita imao djelić prostora primio je nekoga u svoj stan. Oni koji su udomili nekoga

od nesretnih ljudi trebali su voditi veliku brigu o njima. Morali su prije svega danomice stajati u redu i čekati kesice s hranom i drugim potrepštinama koje je dijelio Caritas ili druge humanitarne udruge. Grgić i njegova obitelj sve su to osjetili na vlastitim leđima jer su uzeli na brigu izbjegle prijatelje iz Sarajeva.

I kad se činilo da je sve stalo, život se ipak u Splitu nije prekinuo, nego nastavio. Zagušen izbjeglicama, grad je kako-tako disao svojim plućima. Činilo se ono što se moglo učiniti. Javne ustanove su u tom sivilu nastojale svim silama nešto pokrenuti. Kazalište nije prestalo djelovati. Pa ni neki drugi vidovi kulturnih događanja. Splitski festival zabavnih melodija te sudbonosne 1991. godine tradicionalno nije održan početkom srpnja na Prokurativama, nego ujesen u velikoj dvorani hotela „Marjan”. Sjećam se, na Festivalu je uz ostale ugledne goste na počasnom mjestu u prvom redu sjedio splitski nadbiskup msgr. Ante Jurić, a do njega provincijal fra Pavao Žmire. Uistinu, neuobičajena slika, biskup na festivalu. Štoviše, na početku same manifestacije nadbiskup je izmolio prigodnu molitvu i podijelio blagoslov nad svim sudionicima festivala. Dok je nadbiskup molio molitvu, publika je uredno odgovarala, a po završetku blagoslova i intoniranja Hrvatske himne prolomio se spontani i dugi pljesak. To je bila nesvakidašnja novost, a i pokazatelj da su u tek stvorenoj i mladoj Hrvatskoj državi počeli puhati neki novi vjetrovi poslije duge i teške komunističke strahovlade. Sljedeće godine (1992.) u vihoru najžešćih borbi Domovinskog rata, Festival se ponovno vratio na Prokurative.

Uz prethodno spomenuto, festivalska novost je bila nastup grupe „Ujaci” koju su formirala četvorica mladih franjevac. Dnevni tisak je na svojim stranicama posebno istaknuo taj nastup. Te iste godine grupa „Ujaci” će dati tiskati svoje skladbe u posebnoj zbirci kao notno izdanje, a pod naslovom *Ususret suncu*. Kao glavni urednik želio sam da nam za tu knjižicu uvodnik napiše upravo Miljenko Grgić. Zamolio sam ga i on se odazvao, premda je rekao da nerado piše o toj vrsti glazbe. Mislim da je to bio početak naše ozbiljne suradnje koja će u skoroj budućnosti polučiti vrlo vrijedne rezultate. Ovdje želim istaknuti da se ni u mom osobnom radu na nekim sadržajima, ni u samostanu Gospe od Zdravlja, a niti u širem okviru moje franjevačke zajednice, jamačno neki važni projekti ne bi realizirali uopće ili bi se realizirali teško da nije bilo Miljenka Grgića. Ovdje ću, stoga donijeti neke crtice koje bjelodano to potvrđuju.

Prvi značajniji znak naše dobre suradnje dogodit će se 1996. godine. Naime, te se godine trebala obilježiti jubilarna pedeseta obljetnica proglašenja Župe Gospe od Zdravlja. Plan je zamišljen, ali u njegovoj ozbiljnoj razradi što možemo učiniti za tako važnu obljetnicu, neminovno je bilo potrebno oformiti jedan tim ljudi koji bi bio kadar provesti čitavu zamisao do kraja. U tu radnu skupinu ušla su, dakako, braća franjevci koji su bili članovi samostanske obitelji na Dobromu, a od vanjskih suradnika pozvali smo gospodina Miljenka Grgića. Sjećam se, taj je sastanak trajao vrlo kratko. Na njemu je, naime, samo izložen idejni projekt i rečeno je da bi bilo dobro organizirati nekakvu, pa makar i skromnu proslavu

za tako značajnu obljetnicu. Više od skromnog se i nije ni moglo jer je trebalo računati da je mlada Hrvatska država tek izišla iz krvavog rata i da još uvijek leži u ratnom pepelu. Sastanak je predložen za sljedeći put, ali sa željom da svatko sa sobom donese svoje viđenje proslave i konkretne prijedloge.

Kako smo Miljenko i ja često komunicirali, ja sam mu u jednom razgovoru priopćio da se sjećam da sam kao gimnazijalac s kolegama bio nazočan na praizvedbi Papandopulove *Kantate Gospi od Zdravlja* u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu davne 1971. godine. Izveo ju je ansambl HNK – Split. Na tu nas je predstavu doveo naš profesor fra J. A. Soldo (inače Grgićev veliki prijatelj) koji je pjevao naslovnu tenorovu dionicu. A onda sam ga upitao: „Što misliš bi li to bilo moguće realizirati za ovu prigodu?” Odgovorio mi je: „To bi bilo sjajno, ali vidjet ćemo.” Na sljedećoj našoj sjednici Miljenko je izišao s već razrađenim planom kako bi trebala izgledati akademija za proslavu Gospe od Zdravlja. Čak je skicirao i programnu knjižicu u kojoj će kasnije napisati poduži uvodnik. No čitav je sastanak bio fokusiran na izvedbu Papandopulove *Kantate Gospi od Zdravlja* za soliste, zbor i orkestar. Kako to ostvariti?

Upravo u to vrijeme na čelu HNK-Split stajao je intendant Rade Perković s kojim sam se već od ranije osobno dobro poznao. Miljenko i ja ugovorili smo s njim sastanak na tu temu. Perković je odmah bez ijedne riječi pristao da se *Kantata* izvede u crkvi Gospe od Zdravlja, i to za njezin blagdan u organizaciji HNK – Split i samostana Gospe od Zdravlja. Oduševljenje! Trebalo je samo naći partituru i dionice i pristupiti pokusima. Miljenko mi je savjetovao da pođem kazališnom arhivaru gospodinu Zanoškom pa da ga upitam o notama. Zanoški me je uljudno primio i objasnio da je on nakon praizvedbe (1971.) sve dionice s partiturom pohranio u samostanu Gospe od Zdravlja. Samostan je, veli naručitelj i vlasnik toga djela, a ne Hrvatsko narodno kazalište i note su tamo. Vratio sam se u samostan i pitam fra Stanaka Romca, onodobnog zborovođu, za kantatu. Odgovorio mi je da ništa ne zna. I tada je nastao problem koji će potrajati. Nakon ovakvog ishoda bilo nam jasno da od izvedbe neće biti ništa. Stoga smo proslavu pedesete obljetnice župe oblikovali na drugi način. Tom smo prigodom ipak tiskali programnu knjižicu kako ju je Grgić zamislio i ona je danas svjedok tog vremena.

No potraga za Papandopulovom partiturom nije stala. Grgić me je ubrzo povezo s relevantnim osobama koje bi trebale nešto znati o Papandopulovoj ostavštini. Na prvom mjestu bila je to gospođa Erika Krpan, tadašnja ravnateljica Koncertne direkcije Zagreb. Njoj je Papandopulova kći Maja povjerila svu brigu nad očevom glazbenom ostavštinom. U telefonskom razgovoru gospođa Krpan me s čuđenjem upitala je li Maestro stvarno skladao to djelo. Odgovorio sam da, ja sam bio nazočan na njegovoj praizvedbi. Gospođa Krpan mi je zatim priopćila da na popisu Papandopulovih skladbi to djelo ne postoji, ali ako ga nađem, da joj svakako javim. Tako, kantati ni traga. Uslijedila su zatim arhivska traženja u sveučilišnim knjižnicama i Državnom arhivu, ali bez rezultata. Pitao sam o tome i gospodina Eduarda Tudora koji je dirigirao praizvedbom. I on je odgovorio da

sve note moraju biti u samostanu. Konačno, nakon višegodišnjeg traganja, godine 2004. pronađena je izvorna partitura, rukopis Borisa Papandopula u samostanu Gospe od Zdravlja u ostavštini tada već pok. fra Stanka Romca.

Kako se približavala 2006. godina, a *Kantata* je pronađena, htjeli smo sad obilježiti 60. obljetnicu Župe Gospe od Zdravlja, i to izvedbom *Kantate Gospi od Zdravlja*. No kako je tada u državi došlo do političkih i društvenih promjena koje su se manifestirale i na kadrovsku „politiku” u HNK – Split, ocijenili smo da bi inzistiranje i nastojanje oko izvedbe *Kantate* u režiji HNK u tom trenutku bilo izlišno. Zato smo odustali od toga plana, a okrenuli se nečemu drugom. Grgić nam je, naime, savjetovao da jednostavno transkribiramo Papandopulovu kantatu i da je kao cjelovitu partituru tiskamo i objavimo. Bio je još konkretniji. On je kao dekan UMAS-a, uz pristanak članova fakultetskog vijeća tom prigodom predložio da Franjevački samostan Gospe od Zdravlja i Umjetnička akademija u Splitu budu nakladnici transkribirane Papandopulove kantate, i to u nizu *Iz splitske glazbene baštine*, naziv koji je on konstruirao. Nije se dugo čekalo i pristupilo se poslu. Transkripcija i notografija povjerene su prof. Viti Baliću koji je u zadanom ruku i na najprofesionalniji način svu rukopisnu materiju transkribirao i priredio za tisak. Tiskano izdanje *Kantate Gospi od Zdravlja* predstavljeno je široj javnosti u Splitu 16. studenoga 2007. godine. Tako je to velebno Papandopulovo djelo oteto zaboravu i nestanku. Ipak, nakon svih napora oko traženja *Kantate* ona je u prigodi 70. obljetnice Župe Gospe od Zdravlja i 80. obljetnice izgradnje crkve Gospe od Zdravlja svečano izvedena 19. 11. 2016. godine u prigodi blagdana Gospe od Zdravlja. I ovaj put su je izveli solisti i ansambl HNK – Split. Velike zasluge za tu izvedbu pripadaju današnjem intendantu Goranu Golovku i ravnatelju opere Ivi Lipanoviću.

U nakladi niza *Iz splitske glazbene baštine* svjetlo dana će kasnije ugledati kantata A. Klobučara *Smrt sv. Franje* (2012.), te *Preludij za orgulje* B. Papandopula (2013.) koji je za tisak priredio Vito Balić.

Grgić je moj osobni rad kao zborovođe u Gospe od Zdravlja u Splitu i profesora na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju pozorno pratio i za nj se zanimao. U svemu tome radu nisu izostali ni njegovi korisni savjeti. Tako mi je savjetovao da radove koji su nastali na tim dvjema ustanovama svakako objavim. I to se, nasreću, dogodilo. Sinjska je gimnazija 2008. godine tiskala zbirku mojih skladbi pod naslovom *Pod križem ova mladost* koje su nastale u toj ustanovi za njezine potrebe. Grgić je napisao uvodnik. Te iste godine Provincija Presvetog Otkupitelja je na njegov prijedlog tiskala novu zbirku mojih skladbi pod imenom *Jubilate Deo*.

Iste 2008. godine najavljena su obilježavanja dviju značajnih povijesnih obljetnica u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja. Najprije proslava 800. obljetnice osnutka Franjevačkog reda, koja bi se trebala održati u Splitu te početak pripreme za proslavu 300. obljetnice pobjede nad Turcima u Sinju. Tim povodom Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja pokrenula je jedan zanimljiv i hva-

levrijedan projekt, a sinjski samostan je utemeljio Festival marijansko-duhovne klapske pjesme. Grgić je bio izravno uključen u realizaciju jednoga i drugog.

Kada je uprava Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja godine 2008. u povodu spomenute obljetnice pokrenula projekt istraživanja i tiskanja starih crkvenih pučkih napjeva u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, namjera i svrha joj je bila da se pokušaju istražiti i zapisati stari crkveni pučki napjevi koji su kroz povijest bili živo tkivo liturgijskog slavlja u župama koje su vodili franjevci iste provincije. Cilj je bio da ih se u tiskanom obliku sačuva od zaborava i nestajanja te da ih se takve preda budućim naraštajima. Zamisao je pozdravljena i ubrzo je oformljen istraživački odbor u kojem je jedan od članova bio i Miljenko Grgić. On je rado pristao na takvu suradnju jer je to posao koji je spadao u znanstveno-istraživačku domenu i koji se izravno ticao njegove struke. Grgić je od samog početka stručno i znalački usmjeravao kojim putem krenuti i što napraviti. Osobno mi je kao glavnom uredniku predložio za suradnju Goranu Doliner, dokazanog stručnjaka na tom području, kao i vrsne znalce iz iste materije, hrvatske muzikologe i etnomuzikologe mlađe generacije koje je iznimno cijenio: Hanu Breko Kustura i Joška Čaletu. Nakon svih analiza i diskusija projekt je krenuo u dobrom pravcu, a rezultati nisu izostali. Nakon četiri godine intenzivnog rada (2011.), od terenskog snimanja, transkripcije i analize do finalne obrade, tiskan je *Prvi svezak* te edicije. Grgić je bio jedan o recenzentata. Nažalost, te iste godine on je preminuo. Projekt se ipak po njegovu zadanom modelu dalje nastavio, tako da je već 2015. godine tiskan *Drugi svezak* te edicije, a u pripremi je i završni *Treći*.

U Festivalu marijansko-duhovne klapske pjesme u Sinju Grgić je od početka bio osoba na koju se računalo. Ne samo što je bio član inicijativnog odbora nego je izabran i za direktora festivala. Sretna je okolnost što je prihvatio tu zadaću jer je upravo on, s ogromnim iskustvom nakon toliko godina vođenja Festivala dalmatinskih klapa u Omišu, najbolje znao u kojem pravcu festival treba krenuti. Može se slobodno reći da je Festival marijansko-duhovne klapske pjesme u Sinju pod njegovim vodstvom nadišao sva očekivanja. Tijekom nekoliko godina djelovanja nastao je čitav arsenal novih marijansko-duhovnih klapskih skladbi, a jednako tako stvoren je bogat fundus po prvi put na klapski način obrađenih pučkih i dotad nepoznatih marijanskih napjeva.

Grgić je volio svoj grad Split, njegovu povijest i nadasve njegovo kulturno nasljeđe, ostavivši iza sebe golemi opus muzikologa, glazbenog pisca i znanstvenika. Njegova tiskana doktorska dizertacija *Glazbena kultura u splitskoj katedrali od 1750. do 1940.* ostat će trajni znamen ne samo lokalne splitske sredine već i cjelokupne hrvatske kulture. Monografija *Gradski zbor Brodosplit* nije samo vremenski hod toga proslavljenog splitskog zbora, nego i mnogo više od toga. Njegovim marom *Ljetopis festivala dalmatinskih klapa – Omiš 1967. - 2006.* donosi iscrpne stranice o razvojnom putu ne samo omiškog festivala kao takvog, nego i hrvatske tradicijske kulture.

Grgić je živo i predano pratio sva zbivanja u gradu te je uskoro postao njegov dobar duh. Kako je bio sistematičan u svemu, osim što je kontinuirano pratio kulturna zbivanja u HNK – Split, nije mu promaklo ni praćenje amaterskih skupina, klapa, pjevačkih zborova i njihovih nastupa. Njih je podržavao, savjetovao i poticao. O njima je često pisao novinske izvještaje u raznim glasilima, a napose u *Slobodnoj Dalmaciji*. Šteta što takvih članaka već dugo nema na stranicama spomenutih novina.

Za sve navedeno ostajem duboko zahvalan dragom Miljenku, ali ne smijem naposljetku zaboraviti i to što je redovito pratio i u javnim glasilima izvještavao o svim važnim koncertima zbora i komornog orkestra Gospe od Zdravlja. Nije on tako postupao samo kad su zbor i orkestar nastupali u Splitu, već je rado pratio spomenuti ansambl na njegovim važnim gostovanjima izvan granica Republike Hrvatske, primjerice nastup zbora i orkestra u Vatikanu (1998.) na svetkovinu sv. Petra i Pavla u misi koju je predvodio ondašnji Papa, a danas sveti Ivan Pavao II. Zatim na zapaženim nastupima u regiji Molise u Italiji, među Moliškim Hrvatima (1999.), pa nastupe u Münchenu (1998.) i Berlinu (2001.). Sve je te izvedbe i putovanja Miljenko sa zanimanjem pratio i o svima pisao lijepe i sadržajne novinske članke koji ostaju svjedok nekih nezaboravnih vremena.

Stoga će, uvjeren sam, sa svim tim i drugim dobrim svojstvima kao i svojstvima pravog umjetnika, znanstvenika, iskrenog, požrtvovnog i nesebičnog prijatelja ostati u dragoj uspomeni svima koji su ga поближе poznavali i s njim se družili.

ISSN 1330-1128 (Tisak) • ISSN 2584-4059 (Online)

UDK: 78+39(497.58) • CODEN: BAGLEC

BAŠĆINSKI

JUŽNOHRVATSKI ETNOMUZIKOLOŠKI GODIŠNJAK • ETHNOMUSICOLOGICAL YEARBOOK OF SOUTHERN CROATIA

GLASI

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK – EDITOR-IN-CHIEF

• MIRJANA SIRIŠČEVIĆ

• GOST UREDNIK – GUEST EDITOR

• IVANA TOMIĆ FERIĆ

• KNJIGA 12

• SPLIT

• 2015. – 2016.

UREDNIŠTVO – EDITORIAL BOARD

VITO BALIĆ, [NIKOLA BUBLE], HANA BREKO KUSTURA (ZAGREB), JOŠKO ČAleta (ZAGREB), MIHO DEMOVIĆ (ZAGREB), BOŽIDAR GRGA, JERKO MARTINIĆ (KÖLN, NJEMAČKA), VEDRANA MILIN-ČURIN, MAGDALENA NIGOEVIĆ, ANKICA PETROVIĆ (LOS ANGELES, SAD), DAVORKA RADICA, MIRJANA SIRIŠČEVIĆ, IVANA TOMIĆ-FERIĆ, NENAD VESELIĆ (RIM, ITALIJA)

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK – EDITOR-IN-CHIEF

MIRJANA SIRIŠČEVIĆ

GOST UREDNIK – GUEST EDITOR

IVANA TOMIĆ FERIĆ

TAJNIK – SECRETARY

BRANKA LAZAREVIĆ

GRAFIČKI UREDNICI – GRAPHIC EDITORS

GORKI ŽUVELA

ŽANA SIMINIATI VIOLIĆ

IZDAJU – PUBLISHED BY

ODSJECI ZA GLAZBENU TEORIJU I GLAZBENU PEDAGOGIJU UMJETNIČKE AKADEMJE U
SPLITU

ZA IZDAVAČA – FOR THE PUBLISHERS

MATEO PERASOVIĆ

LEKTORI I PREVODITELJI / LANGUAGE EDITORS AND TRANSLATORS:

TRIŠNJA PEJIĆ (ENGLISKI / ENGLISH)

NELA RABADIJA (HRVATSKI / CROATIAN)

KOMPJUTERSKI SLOG / COMPUTER LAYOUT:

VITO BALIĆ

UDK

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU

ADRESA UREDNIŠTVA – ADDRESS

FAUSTA VRANČIĆA 19, HR – 21000 SPLIT

E-MAIL: BASCINSKIGLASI@UMAS.HR

CIJENA – PRICE

150,00 KUNA

TISAK – PRINTED BY

JAFRA PRINT

SPLIT, 2017.